

Nya rekommendationer om vård i livets slutskede

den 11 juni 2013 kl. 08:15 Nyhet

Långtifrån alla erbjuds god vård i livets slutskede. Döende patienter åker in och ut på sjukhus, och riskerar att inte få smärtlindring och hjälp att hantera sin ångest. För att säkra tillgång till palliativ vård på lika villkor för alla presenterar Socialstyrelsen i dag ett kunskapsstöd med rekommendationer och vägledning.

Varje år dör omkring 90 000 personer i Sverige och uppskattningsvis 80 procent av dem behöver lindrande vård när behandlingen inte längre har någon effekt. Men den palliativa vården erbjuds långtifrån alla.

– Många döende patienter riskerar att inte få smärtlindring och stöd för att hantera sin oro och ångest. Vi ser också att personer i livets slutskede åker in och ut på sjukhus, och att de inte får information om sin situation. Det är inte acceptabelt. Vi måste kunna ge alla förutsättningar att leva ett värdigt och meningsfullt liv även när det närmar sig sitt slut, säger Lars-Erik Holm, Socialstyrelsens generaldirektör.

I en nationell kartläggning som genomfördes 2006 konstaterade Socialstyrelsen även att kompetensen inom vård i livets slutskede var otillräcklig. En del har hänt sedan dess. Men situationen kvarstår i stort, enligt både forskare och vård- och omsorgspersonal.

För att åstadkomma en förändring har Socialstyrelsen tagit fram ett nationellt kunskapsstöd med rekommendationer och vägledning. Detta är några av rekommendationerna:

- Kommuner och landsting bör erbjuda all personal som möter patienter i livets slutskede vidareutbildning inom palliativ vård. Det gäller personal på såväl sjukhus som på äldreboenden, vårdcentraler och inom hemsjukvården. En bred kompetenssatsning är nödvändig för att alla ska få god vård i livets slutskede, oavsett ålder, diagnos och bostadsort.
- Sjukvården bör regelbundet bedöma patienternas smärta med hjälp av beprövade skattningsinstrument, till exempel frågeformulär. Även andra vanliga symtom som ångest, illamående och förvirring bör bedömas regelbundet.
- Läkare bör kontinuerligt erbjuda samtal om vårdens innehåll och inriktning, så kallade brytpunktssamtal. Såväl patienten som de närstående behöver få information om vad som händer för att förebygga oro och missförstånd.
- Alla patienter i livets slutskede bör få möjlighet att samtala om existentiella frågor. Vård- och omsorgspersonalen måste våga prioritera existentiella aspekter, likväl som medicinska.
- Kommuner och landsting måste samarbeta bättre för att hålla ihop vårdens insatser med omsorgens. Genom samordning kan antalet flyttar mellan hem eller äldreboenden och akut sjukhusvård minskas.

– Kunskapsstödet ger beslutsfattare i kommuner och landsting en tydlig vägvisare för vilka satsningar som behöver göras, och personalen har ett stöd i sitt dagliga arbete. Patienter och anhöriga får också veta vad de ska kunna förvänta sig av vården i livets slutskede, säger Anette Richardson, enhetschef på Socialstyrelsen.

Kunskapsstödet har tidigare varit ute på remiss. I dag publiceras den slutgiltiga versionen.